

## **ГОНЧАРЕНКО АННА ДМИТРІВНА**

Національний університет «Одеська юридична академія»

### **ЩОДО ЗАБОРОНЕНИХ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ ВЕДЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ**

Через динамічний ріст збройних конфліктів значення міжнародного гуманітарного права зростає з кожним роком. Важливими та актуальними проблемами постають питання про застосування заборонених міжнародним гуманітарним правом методів та засобів. Правове та гуманістичне регулювання воєнних дій є головною метою міжнародного гуманітарного права для встановлення рівноваги між вимогами гуманності і військової необхідності.

Гуманізм є основою норм і законів, що були прийняті на міжнародному рівні і закріплені Женевськими, Гаазькими конвенціями і міжнародними угодами [2, с. 25–26].

Згідно з вимогами МГП, повністю заборонені такі засоби ведення війни:

- запальні й розривні (експансивні) кулі, а також кулі, які перевертаються або сплющуються в тілі людини (кулі з твердою оболонкою, яка не повністю покриває осердя або має надрізи);
- снаряди масою до 400 г, розривні або з вибуховою (запальною) речовиною;
- хімічна зброя – отруйні, задушливі та інші гази, рідини й процеси (Конвенція про хімічну зброю 1993 р.);
- бактеріологічна (біологічна) і токсична зброя (Конвенція про біологічну зброю 1972 р.);
- будь-яка зброя, дія якої полягає в завданні ураження осколками (невеликі шматочки пластмаси, дерева та скла), які неможливо виявити в людському тілі рентгенівськими променями та іншими методами виявлення;
- лазерна зброя, спеціально призначена для спричинення постійної сліпоти людині, яка не використовує оптичні прилади;
- вплив на природу, що має тривалі й надмірні наслідки щодо шкоди для неї [1, с. 143].

Одними з найнебезпечніших засобів являється хімічна та біологічна зброя, заборона яких закріплюється у багатьох законодавчих актах, таких як Женевському протоколі про заборону застосування на війні задушливих, отруйних або інших подібних газів і бактеріологічних засобів 1925 р. Ефективність цього протоколу доволі велика, але все ж таки застосування даних видів зброї було зафіксовано після його ухвалення. Наприклад, Японією в Маньчжурії та Китаї (1937–1945 рр.) [3, с. 78–79].

Також, у 1993 р. була прийнята Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та її знищення, що поставила хімічну зброю під повну заборону. Конвенція набула чинності в 1997 р. У результаті багаторічних зусиль міжнародного співтовариства в особі Комітету із роззброєння у 1972 було прийнято Конвенцію про заборону розроблення, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсичної зброї та про їх знищення. Україна також є учасницею Конвенції.

Варто зауважити, що розвиток форм та засобів збройних конфліктів потребує нових методів протидії. В даний час розробляються більш складні озброєння і ці нові технічні розробки викликали невизначеність як з юридичної, так і з етичної точки зору. Наприклад, бойові дрони, смертельна автономна зброя.

Важливим питанням є кібер-війна, яка привертає дедалі більшу увагу міжнародної спільноти, оскільки проводяться все більше атак держав одна проти одної і при цьому не існує набору міжнародних законів війни, що регулюють ці нові види воєнних дій.

Висновком вказано є те, що протягом довгого часу спільнота докладала безліч зусиль для врегулювання міжнародних спорів, але сучасними викликами для міжнародного гуманітарного права стають необхідність переосмислення та відповідного врегулювання особливостей ведення сучасних міжнародних збройних конфліктів, відповідно до нових форм та засобів ведення воєнних дій, а також питання ефективної імплементації норм МГП у національне законодавство.

### ***Список використаних джерел***

1. Дмитрієв А. І. Міжнародне гуманітарне право: основи концепції / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2017. С. 289.
2. Лук'янченко Є. В., Недвецький Д. Г. Розвиток міжнародного гуманітарного права через призму ведення воєнних дій. Міжнародне публічне право. 2017. С. 171.
3. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко. URL: <http://westudents.com.ua/glavy/64915-216-zasobi-metodi-vedennyavonnih-dy.html>

*Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.*